

**ZARZĄDZENIE Nr ....
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia ..... r.

w sprawie zadań ochronnych dla Białowieskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 i Nr 157, poz. 1241) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 2011 r. zadania ochronne dla Białowieskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”.

§ 2. Zadania ochronne o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów ochrony czynnej gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową, które określa załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych z podaniem sposobu ich udostępniania oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, które określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER ŚRODOWISKA

1) Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz.1606).10

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące, uporządkowane od najważniejszych do mniej ważnych

L.p.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogarszanie się stanu populacji żubra: wysoki stopień inbredu, nekrotyczne zapalenie napletka, ograniczona dostępność terenów otwartych, niska liczba wodopojów, nadmierna koncentracja stad zimą, izolacja przestrzenna niewielkich populacji, wysoki stopień zapasożycenia	Monitoring parametrów populacji; odłowy i przesiedlenia mające na celu tworzenie i wzmacnianie populacji poza Puszcą Białowieską; odstrzały osobników agresywnych lub wykazujących objawy chorobowe; monitoring występowania chorób zakaźnych i inwazyjnych u zwierząt eliminowanych i odławianych; porządkowanie i odkażanie zimowych miejsc dokarmiania oraz wodopojów; działania lekarsko-weterynaryjne mające na celu zapobieganie i zwalczanie epizoocji i pasożytów; konserwacja i budowa wodopojów; utrzymywanie i tworzenie atrakcyjnych miejsc żerowych; podejmowanie wspólnie z Policją i służbami LP działań prewencyjnych w stosunku do kłusowników; rozpraszanie zimowego dokarmiania w celu zmniejszenia koncentracji stad; inicjowanie i wspieranie działań mających na celu utworzenie korytarzy migracyjnych przez granicę państwową oraz na zewnątrz Puszczy Białowieskiej;
2	Inwazje obcych gatunków zagrażające w szczególności synantropizacją siedlisk 9170 i 91E0	Eliminacja gatunków obcych z użyciem metod mechanicznych; zapobieganie zawlekaniu gatunków obcych; monitoring występowania gatunków obcych na terenie Parku i w jego otulinie;
3	Zmiany stosunków wodnych (obniżanie się poziomu wód gruntowych, zanikanie zbiorników wodnych, okresowe wysychanie cieków wodnych) zagrażające w szczególności siedliskom przyrodniczym: 6410, 6510, 91D0, 91E0 oraz siedliskom gatunków: 1014, 1016, 1060, 1065,	Monitoring hydrologiczny wód gruntowych i wód w głównych ciekach wodnych; zatrzymanie procesu erozji dna rzeki Narewki; spowalnianie odpływu wód opadowych i roztopowych za pomocą urządzeń piętrzących; konserwacja i utrzymanie istniejącej infrastruktury hydrotechnicznej; monitorowanie populacji i działalności bobrów.
4	Regresja nieleśnych ekosystemów lądowych, zanikanie terenów otwartych zagrażające w szczególności siedliskom: 9230, 6410 i 6510	Odkrzaczanie i wycinanie nalotów drzew oraz wypasanie lub wykaszanie terenów otwartych charakteryzujących się wysoką różnorodnością biologiczną lub posiadających duże znaczenie jako miejsce żerowania zwierząt;
5	Zanikanie gatunków i ich ostoi zagrażające w szczególności gatunkom: A030, A084, A089, 1361, 1065, 1925, 1437 i 1477	Ograniczanie niepokojenia zwierząt przez właściwe udostępnienie terenu; dostosowanie czasu i zakresu wykonywania zabiegów ochrony czynnej do potrzeb gatunków specjalnej troski; tworzenie stref ochronnych; pozostawianie martwych drzew; utrzymanie dostępności miejsc zimowania nietoperzy w remontowanych obiektach; monitoring liczebności gatunków specjalnej troski;

6	Ustępowanie gatunków światło- i ciepłolubnych, izolacja stanowisk zagrażające zwłaszcza gatunkom: 1084, 1085, 1437 i 1477	Utrzymywanie najcenniejszych powierzchni nieleśnych w stanie otwartym przez wypas, wykaszanie i odrzaczanie; odtwarzanie stanowisk gatunków; kształtowanie właściwych warunków siedliskowych sprzyjających utrzymaniu populacji gatunków specjalnej troski; przechowywanie nasion w bankach nasion; hodowla gatunku <i>ex situ</i> ; monitoring gatunków specjalnej troski;
7	Intensyfikacja udostępnienia terenu	Monitoring liczby osób wchodzących na teren Parku, zwłaszcza obszaru ochrony ścisłej; monitoring uszkodzeń roślinności i gleb przy szlakach turystycznych; utrzymanie ograniczeń w udostępnianiu najcenniejszych obszarów; rozbudowa infrastruktury zabezpieczającej przedmioty ochrony przed degradacją; inicjowanie i wspieranie powstawania atrakcji turystycznych i edukacyjnych poza granicami Parku;
8	Obszar Parku zbyt mały dla ochrony dużych ssaków zagrażające w szczególności gatunkom: 1352, 1361, 2647	Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu tworzenie korytarzy ekologicznych; współpraca z białoruskim Parkiem Narodowym „Belovezhskaya Pushcha” mająca na celu demontaż lub rozgrodzenie płotu na granicy państwa;
9	Pożary	Opracowanie w porozumieniu z Państwową Strażą Pożarną strategii postępowania dla każdego obiektu (o stopniu zagrożenia 3); utrzymanie pasów przeciwpożarowych od strony polany białowieskiej; monitoring zagrożenia pożarowego ekosystemów; utrzymywanie dyżurów przeciwpożarowych w okresach zwiększonego zagrożenia pożarowego; edukacja społeczeństwa; działania profilaktyczne podejmowane we współpracy z Administracją Lasów Państwowych i Państwową Strażą Pożarną
10	Degradacja dziedzictwa kulturowego	Rewitalizacja Parku Pałacowego; remonty obiektów zabytkowych; zabezpieczenie stanowisk archeologicznych przed nieuprawnioną eksploracją; działania edukacyjne zmierzające do podtrzymania lokalnej kultury; zachowanie tradycyjnego nazewnictwa drobnych obiektów terenowych;
11	Ograniczanie przestrzeni życiowej dużych roślinożerców przez grodzenie odnowień	Likwidacja ogrodzeń młodników i upraw;
12	Wypływanie i zarastanie stawów w Parku Pałacowym	Pogłębienie stawów i usunięcie nagromadzonego osadu;
13	Niezgodne z prawem korzystanie z zasobów Parku	Współpraca z Policją, Administracją Lasów Państwowych i Strażą Graniczną w zakresie prewencji; patrolowanie zagrożonych obszarów i obiektów Parku; usuwanie urządzeń służących do kłusowania; kontrola osób odławiających zwierzęta i zbierających rośliny i grzyby; szkolenie pracowników Parku i Lasów Państwowych oraz funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w zakresie rozpoznawania gatunków objętych ochroną;
14	Niedostateczny zakres poznania zasobów, tworów i składników przyrody oraz zasobów kulturowych	Prowadzenie inwentaryzacji, badań naukowych i monitoringu;

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne, uporządkowane od najważniejszych do mniej ważnych

L.p.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogłębienie się stopnia wsobności populacji żubra; pojawienie się nowych chorób zakaźnych i inwazyjnych; niekorzystne zmiany w	Monitoring liczebności i stanu zdrowotnego populacji; minimalizacja kontaktu żubrów z osobami z zewnątrz w okresach zwiększonego zagrożenia epizoocjami; wymiana osobników pomiędzy populacjami wolnymi i hodowlami zamkniętymi; usuwanie z populacji osobników chorych, agresywnych, osłabionych; monitoring występowania chorób zakaźnych i inwazyjnych u zwierząt eliminowanych i odławianych;

	strukturze populacji; zagrożenie integralności ostoi żubra w wyniku zmian w sposobie zagospodarowania Puszczy Białowieskiej;	podejmowanie działań lekarsko-weterynaryjnych mających na celu profilaktykę i zwalczanie epizoocji i pasożytów; wspieranie działań mających na celu zapewnienie integralności ostoi żubra w Puszczy Białowieskiej; dopuszczenie większego wpływu czynników naturalnych na kształtowanie liczebności i struktury populacji;
2	Zmiany składowych bilansu wodnego ekosystemów i zlewni leśnych, pogarszanie się jakości wód powierzchniowych i podziemnych, eutrofizacja wód	Zatrzymanie procesu erozji dna Narewki; wspieranie działań samorządów w zakresie wyposażenia w kanalizację wszystkich jednostek osadniczych; likwidacja potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód;
3	Wzrost presji antropogenicznej	Monitoring liczby osób korzystających z obiektów Parku; monitoring wpływu na przedmioty ochrony różnych sposobów udostępnienia terenu; wykonywanie oceny oddziaływania na przedmiot ochrony planowanych zmian w sposobie udostępnienia obiektów;
4	Wzrost zagrożenia pożarowego	Monitoring stopnia zagrożenia pożarowego; utrzymywanie dyżurów i patroli przeciwpożarowych w okresach najwyższego zagrożenia pożarowego; utrzymanie sprzętu i infrastruktury służącej ochronie przeciwpożarowej;
5	Pogorszenie stanu zachowania substancji zabytkowej i kulturowej	Ocena stanu zachowania obiektów i stanowisk; współpraca ze służbami konserwatorskimi i organizacjami pozarządowymi; zachowanie i przywracanie tradycyjnych nazw miejsc i obiektów, wspieranie działań zmierzających do zachowania zasobów kulturowych;

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące, uporządkowane od najważniejszych do mniej ważnych

L.p.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Inwazje obcych gatunków zagrażające w szczególności synantropizacją siedlisk 91E0 i 91E0	Wypracowanie i wdrożenie w porozumieniu z Administracją Lasów Państwowych i innymi instytucjami z terenu Puszczy Białowieskiej wspólnej strategii postępowania z gatunkami inwazyjnymi; likwidacja ognisk obcych gatunków inwazyjnych przed ich wkroczeniem na teren Parku; na obszarach objętych ochroną czynną i ścisłą monitoring i eliminacja psów i kotów penetrujących ekosystemy Parku;
2	Niska liczebność i wysoka wsobność światowej populacji żubra	Prowadzenie hodowli żubra <i>ex situ</i> ; wspieranie powstawania nowych hodowli zamkniętych i stad wolnych poza Puszcza Białowieską;
3	Zanikanie tradycyjnego krajobrazu polany białowieskiej i masiewskiej oraz ekosystemów segetalnych i łąkowych zagrażające w szczególności gatunkom: A030, A084, A089, A127	Rewitalizacja i utrzymanie punktów i ciągów widokowych na przedpolu parku; promowanie tradycyjnej architektury; propagowanie tradycyjnych form upraw rolnych i ekstensywnego użytkowania łąk; wyłączenie na polanie białowieskiej spod zabudowy, w tym spod zabudowy zagrodowej terenów położonych na zachód od Parku Pałacowego i na północ od linii ulicy Żubrowej, na wschód od linii ulicy Puszczańskiej i na północ od linii ulicy Kamienne Bagno i Drogi Browskiej oraz terenu pomiędzy drogą Białowieża-Pogorzelce a doliną Narewki; zachowanie zwartości zabudowy na polanie masiewskiej;
4	Konflikty powodowane przez żubry, związane ze szkodami w uprawach rolnych	Poprawa warunków żerowych wewnątrz kompleksu leśnego; edukacja rolników w zakresie postępowania z żubrami i zapobiegania szkodom; kontraktacja łąk i pól z przeznaczeniem dla żubrów; odłowy i przesiedlanie żubrów poza Puszcza Białowieską; eliminacja osobników agresywnych;
5	Brak łączności pomiędzy populacjami żyjącymi na terenie Parku a innymi populacjami w Puszczy Białowieskiej i poza nią,	Inicjowanie i wspieranie tworzenia, w porozumieniu z Administracją Lasów Państwowych, korytarzy migracyjnych pomiędzy obszarami chronionymi i lasami o dużym stopniu naturalności w Puszczy Białowieskiej oraz pomiędzy Puszcza Białowieską i innym kompleksami leśnymi; zapobieganie tworzeniu i dążenie do likwidacji barier

	prowadzące do pogarszania się ich stanu ochrony, a w szczególności gatunków: 1361, 1925;	migracyjnych w sąsiedztwie Parku; przesiedlenia gatunków i hodowla <i>ex situ</i> ;
6	Gospodarka łowiecka na terenach bezpośrednio przylegających do Parku	Zakaz budowy urządzeń łowieckich w otulinie Parku; współpraca z Administracją Lasów Państwowych i kołami łowieckimi w procesie tworzenia planów łowieckich dla terenów sąsiadujących z Parkiem;
7	Niszczenie populacji rzadkich gatunków przez kolekcjonerów zagrażające w szczególności gatunkom: 1065, 1085, 1925, 4021 i 4026	Współpraca ze Strażą Leśną, Policją i Strażą Graniczną w zakresie kontroli osób odławiających owady oraz zbierających rośliny i grzyby w Puszczy Białowieskiej; organizacja szkoleń dla pracowników Parku oraz funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Leśnej i Administracji Lasów Państwowych w zakresie rozpoznawania gatunków objętych ochroną prawną;
8	Wypadki komunikacyjne ze zwierzętami poza granicami Parku zagrażające zwłaszcza gatunkom: 1352, 1361 i 2647	Ustawienie ze znakiem ograniczenia szybkości znaków ostrzegawczych A-18b z informacją „Uwaga żubry”; ustawienie tablic informacyjnych przy drogach; dążenie do budowy przejść dla płazów przy remontach dróg;
9	Zanieczyszczenia powietrza	Propagowanie w regionie niskoemisyjnych źródeł ciepła; ograniczanie ruchu pojazdów spalinowych na terenie Parku i w jego bezpośrednim sąsiedztwie; propagowanie wykorzystania energii odnawialnej;
10	Skażenie wód substancjami wyciekającymi ze składowisk odpadów	Wspieranie władz samorządowych w zdobyciu środków na likwidację składowisk odpadów i rekultywację terenu;
11	Niedostateczna ilość martwych, obumierających i dziuplastych drzew w przylegającej do Parku I Strefie LKP „Puszcza Białowieska”, zagrażająca zwłaszcza gatunkom naturalnym: 1086, 1920, 1925, 4021, 4026	Współpraca z administracją Lasów Państwowych zmierzająca do pozostawiania większej ilości martwych i obumierających drzew w obszarze I strefy LKP „Puszcza Białowieska”;

IV. Potencjalne zagrożenia zewnętrzne, uporządkowane od najważniejszych do mniej ważnych

L.p.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów Parku	Monitoring liczby osób korzystających z obiektów Parku; wprowadzanie okresowych i stałych ograniczeń i limitów w dostępie do obiektów poddanych największej presji; wspieranie tworzenia atrakcji turystycznych i obiektów edukacyjnych poza granicami Parku;
2	Choroby o charakterze epizoocji zagrażające w szczególności żubrowi	Opracowanie i wdrożenie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia epizoocji lub zaobserwowania niepokojących objawów chorobowych u zwierząt; monitoring stanu zdrowotnego populacji żubra; w okresach zagrożenia epizoocjami ograniczanie kontaktu żubrów z osobami postronnymi;
3	Przekroczenie pojemności ekologicznej Puszczy dla zwierząt kopytnych zagrażające pogorszeniem się stanu ochrony żubra	Odławianie i rozsiedlanie żubra poza Puszcę Białowieską; regulacja pogłowia jelenia w ramach gospodarki łowieckiej poza terenem Parku i jego otuliną; podniesienie pojemności żywieniowej przez utrzymywanie dobrego stanu łąk;
4	Rozprzestrzenianie się	Utrzymywanie pasów przeciwpożarowych od strony polan osadniczych;

	pożarów z terenów sąsiadujących	dyżury i patrole przeciwpożarowe w okresach zagrożenia; utrzymanie sprzętu i infrastruktury służącej celom przeciwpożarowym; szkolenia pracowników w zakresie profilaktyki pożarowej i walki z pożarami;
5	Wzrost liczebności populacji gatunków przejawiających skłonność do inwazji zagrażające w szczególności siedliskom: 9170 i 91E0	Monitoring liczebności populacji gatunków inwazyjnych; opracowanie wspólnej z Administracją Lasów Państwowych strategii postępowania z gatunkami inwazyjnymi na terenie Puszczy Białowieskiej;
6	Spływ zanieczyszczeń rzeką Narewką i Hwoźną z Białorusi	Monitoring stanu jakości wód; współpraca ze stroną białoruską w zakresie zgłaszania ewentualnych awarii; odcinanie przepływu wody przez stawy w Parku Pałacowym po stwierdzeniu zanieczyszczenia;
7	Powstanie mieszańców żubra z bizonem amerykańskim	Zakaz hodowli bizona amerykańskiego (<i>Bison bison</i>) na terenie województwa podlaskiego; dążenie do wprowadzenia zakazu hodowli bizona amerykańskiego w całym kraju;

Słownik użytych kodów Natura 2000.

Lp.	Kod typu siedliska przyrodniczego	Nazwa typu siedliska przyrodniczego
1	6230-4	Murawy bliźniczkowe z rzędu <i>Nardetalia</i>
2	6410-2	Zmienneowilgotne łąki sitowo-trzęślicowe <i>Junco-Molinietum</i>
3	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>
4	9170-2	Grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i>
5	91D0-2	Bór sosnowy bagienny <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>
6	91D0-5	Borealna świerczyna bagienna <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>
7	91D0-6	Subborealna brzezina bagienna <i>Betula pubescens-Thelypteris palustris</i>
8	91E0-3	Łęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i>

Lp.	Kod	Nazwa gatunkowa
Ptaki		
1	A030	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>
2	A084	Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>
3	A089	Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>
4	A127	Żuraw <i>Grus grus</i>
Ssaki		
5	1352	Wilk <i>Canis lupus</i>
6	1361	Ryś <i>Lynx lynx</i>
7	2647	Żubr <i>Bison bonasus</i>
Bezkregowce		
8	1014	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>
9	1016	Poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>
10	1060	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>
11	1065	Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>
12	1084	Pachnica dębowa <i>Osmoderma barnabita</i>
13	1085	Bogatek wspaniały <i>Buprestis splendens</i>
14	1086	Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>
15	1920	Ponurek schneidera <i>Boros schneideri</i>
16	1925	Rozmiazg kolweński <i>Pytho kolwensis</i>
17	4021	Konarek tajgowy <i>Phryganophilus ruficollis</i>
18	4026	Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>
Rośliny		
19	1437	Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>
20	1477	Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ.

I. Na obszarach objętych ochroną ścisłą.

A. W ekosystemach leśnych.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Usuwanie wiatrolomów ze szlaków turystycznych i dróg, z pozostawieniem drzew w ekosystemie	Według potrzeb	Według potrzeb
2	Usuwanie podrostów i nalotów z dróg w celu utrzymania przejezdności.	Według potrzeb	OO Orłówka
3	Utrzymanie linii podziału powierzchniowego w strefie ochrony ścisłej – odnowienie oznakowania	według potrzeb	OO Orłówka

B. Inne, według specyfikacji parku.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Utrzymanie szlaków turystycznych	5 km	Oddziały: 226AB, 227A, 192AB, 193CD
2	Utrzymanie i drobne naprawy dróg do celów ppoż. i monitoringu stanu ekosystemów w tym remont przepustów	11,5 km [4 szt.]	Oddziały: 226ABCD, 227ABCD, 258 B, 160C, 192ABD, 193CD, 225ABC, 259AB, 260C, 261AB, 225Aa, 193Ci, 192Bi, 192Db
3	Bieżąca konserwacja tablic i znaków	Według potrzeb	Według potrzeb
4	Remont kapitalny mostków na drogach w celu utrzymania przejezdności.	2 szt.	Oddziały: Tryb Orłowski 340C, 341B
6	Utrzymanie stanu technicznego, obiektów infrastruktury technicznej – kładka, brama wejściowa, obiektów turystycznych.	Według potrzeb.	Oddziały: 398C, 399C, 226Ac.
7	Remont przepustów	3 szt.	Oddziały: 396G-398C 373D-374C 344D-345C

II. Na obszarach objętych ochroną czynną.

A. W ekosystemach leśnych.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Likwidacja starych ogrodzeń młodników i upraw	Ok. 20 km.	261 Bc, 253 Ab, 193 Bg, 189 Af, 368 Ao, 161 Dh, 166 Cf, 165 Bdhj, 196 Cik, 260 Ck, 228 Bf, 159 Cn, 225 Ab, 192 Ab, 194 Ah, 195 Dh, 164 Bj, 134 Adi, 166 Df, 253 Cf, 193 Dc, 133 Cc, 134 Dd, 136 Bm, 194 Da, 163 Ac, 163 Bb, 130 An, 130 Cc, 195 Db, 261 Bc, 339 Ch, 190 Ac, 313 Bc, 313 Dh, 160

			Ag/Bj, 161 Dh, 133 Bd, 158 Bc, 190 Df, 159 Ci, 159 Ch, 189 Bi, 108 Ac, 134 Ag, 163 Bb, 133 Bd, 189 Bi, 190 Aab, 110 Bi
2	Monitorowanie rozwoju populacji kornika drukarza poprzez wykładanie pułapek feromonowych. Monitorowanie rozwoju populacji kornika drukarza w pasie 500 m przyległym do lasów w administracji Lasów Państwowych i na pozostałej części OO Hwoźna	60 pułapek feromonowych	Oddziały: 158Ad, 158Bc, 189Ac, 313Bc, 313Cf, 105Bb, 105Da, 106Bj, 106Bg, 107Bi, 108Ac, 133Bd, 133Cc, 133Ci, 164Ba, 195Dc, 111Cg, 136Ci, 136Dh, 228Ac, 229Df OO Hwoźna
3	Usuwanie obcych gatunków – klon jesionolistny, dąb czerwony, klon jawor winobluszcz Carex brizoides Niecierpek drobnokwiatowy	Według potrzeb 0,10 ha 0,10 ha 0,10 ha 0,50 ha	OO Hwoźna, OO Orłowska według potrzeb 110Adijh 110Ba, 111Ad 135Db, 136Ca, 196Da 161Af
4	Mechaniczne i ręczne mineralizowanie pasów przeciwpożarowych	Na odcinku 3,7 km	Oddział: 368Ajkl, 399D, 400C, 400D, 401C, 401D, 401F
5	Konserwacja punktów czerpania wody dla celów przeciwpożarowych	3 punkty	Oddziały: 130Ch, 160Dg, 189Cc
6	Naprawy, utrzymanie sprawności dróg dojazdowych dla celów przeciwpożarowych, monitoringu i ochrony zasobów BPN: wykaszanie i odkrzaczanie poboczy, porządkowanie rowów drogowych, utrzymanie nawierzchni, remont nawierzchni, remont przepustów	Na odcinku 73 km	Drogi dojazdowe w Obrębie Ochronnym Hwoźna
7	Remont istniejącego przejazdu do łąk kośnych	1 szt.	130Ag

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Jednokrotne wykaszanie łąk i innych powierzchni nieleśnych z częściowym usunięciem biomasy [koszenie mechaniczne przewracanie, prasowanie, wywóz, czynności transportowe, ręczne lub mechaniczne równanie powierzchni]	40,00 ha ²⁾	Oddziały: 104Aa, 158Ba, 159Dh, 189Ac, 190Ba, 221Af, 253Ba, 253Da, 282Ba, 282Ch, 339Bk, 339Db, 339Dd, 104Bg, 130Ag, 130Cd, 106Ba, 107Af, 160Ba, 161Ag, 162Ba, 160Af, 134Bg, 134Dl, 164Ba, 133Ci, 135Cdx, 135Dk, 165Af, 165Ba, 166Bi,
2	Hamowanie sukcesji w ekosystemach nieleśnych poprzez usuwanie drzew i krzewów, koszenie mechaniczne łąki z zebraniem i wywiezieniem biomasy lub ze złożeniem w bróg na miejscu; z pozostawieniem niedokosów na 10–20% powierzchni, czynności transportowe	45,7 ha	398Gg, 398Gl,r, 399Dc,j,l, 400Cc,g,k,n,o, 400Dd,d,h, 401Ck,m, 401Di,l
3	Naprawa i utrzymanie dróg prowadzących do powierzchni przeznaczonych do wykaszania	6 km	O.O. Orłówka

C. Inne, według specyfikacji Parku

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Usuwanie wiatrołomów ze szlaków turystycznych i dróg z częściowym zagospodarowaniem biomasy, odnowienie szlaków turystycznych i konserwacja obiektów infrastruktury turystycznej	Według potrzeb	Według potrzeb
2	Utrzymanie obiektów turystycznych (wieża widokowa, platformy obserwacyjne, wiaty, kładki, ławki, tablice, żywopłoty, miejsca ogniskowe i inne)	Według potrzeb	Według potrzeb
3	Utrzymanie linii podziału powierzchniowego na terenie, przecinka z częściowym zagospodarowaniem biomasy i odnowienie oznakowania	23,0 km	Oddziały: 158BD, 189BD, 189AC, 221A, 104A, 104B, 105A, 105C, 130A, 130B, 130C, 160A, 160B, 163AB, 164AB, 194CD, 195CD, 163DB, 108AC, 133AC, 163AC, 194AC, 111C, 165A, 165D, 229D, 260A, 260B
4	Konserwacja tablic, znaków i rogatek na terenie Obrębu Ochronnego Hwoźna	Według potrzeb	Według potrzeb
5	Remont obiektów turystycznych w tym: Remont kładek turystycznych Remont wiat turystycznych Remont obiektu turystycznego	1000 mb 2 szt. 1 szt.	190 CD, 221 E, 161 Da, 194 Cf 110 Ac, 111 Ad 368 Al
6	Oznakowanie nowego odcinka szlaków turystycznych – do Ostoi Żubrów Czoło i Cmentarza Ewangelickiego	1800 mb	111 AC
7	Budowa wieży widokowej	1 szt.	159 Bj

III. Na obszarach objętych ochroną krajobrazową.

C. Inne, według specyfikacji Parku.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Utrzymanie pasa państwowej drogi granicznej Rzeczypospolitej Polskiej w granicach Parku poprzez podkrzesanie drzew, usuwanie nalotu oraz złomów i wywrotów z częściowym zagospodarowaniem biomasy	Na odcinku 9,5 km	Oddziały: 111Ah, 111Ca, 136Ba, 136Da, 166Ba, 166Da, 197Ba, 197Da, 229Ba, 229Da, 260Ba, 260Da, 261Ba, 290Ba, 320Ba, 320Da, 346Ba, 346Da, 375Ba OO Hwoźna
2	Wykładanie karmy dla ptaków w warunkach ostrej zimy	160 kg karmy	W sąsiedztwie osad i terenów mieszkalnych Parku oraz Park Pałacowy
3	Usuwanie wiatrołomów ze	Według potrzeb	Według potrzeb

	szlaków turystycznych i dróg, odnowienie szlaków turystycznych i konserwacja obiektów infrastruktury turystycznej		
4	Wykaszenie łąk w Parku Pałacowym z usunięciem biomasy	11,94 ha	Oddział: 398a, b
5	Pielęgnacja kęp zadrzewień w Parku Pałacowym poprzez usuwanie posuszu, złomów i wywrotów oraz przestrzenna regulacja gatunków krzewiastych dosadzanie gatunków zgodnie z wytycznymi WKZ	Według potrzeb	Oddział: 398
6	Pielęgnacja drzew pomnikowych w Parku Pałacowym	Według potrzeb	Oddział: 398
7	Konserwacja tablic i znaków	Według potrzeb	Park Pałacowy, oddz. 398
8	Utrzymanie osady „Dziedzinka”	1 szt.	Oddział: 403df

1 Podział na oddziały oznaczone liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone małą literą podano zgodnie z mapą ewidencyjną Białowieskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

Podział na obwody ochronne oraz obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej podano zgodnie z mapami przeglądowymi drzewostanów, sporządzonymi przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

Mapy znajdują się w siedzibie Białowieskiego Parku Narodowego w miejscowości Białowieża.

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Na obszarach objętych ochroną czynną i krajobrazową

A. Ochrona czynna gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	żubr (<i>Bison bonasus</i>)	zarządzanie (gospodarowanie) wolno żyjącą populacją żubrów na terenie Puszczy Białowieskiej w oparciu o odpowiednia decyzje właściwych organów; utrzymanie i poprawa bazy żerowej, utrzymanie miejsc zimowego dokarmiania; prowadzenie hodowli restytucyjnej żubrów zgodnie z rocznym planem hodowlanym opartym o wskazania genetyczne i dane rodowodowe zwierząt	<p>prowadzenie monitoringu liczebności i stanu zdrowia wolnego stada; równanie, wałowanie, bronowanie, podsiew traw, nawożenie wapnem magnezowym, wykaszanie, przewracanie, prasowanie i zbiór siana z łąk i innych powierzchni otwartych, czynności transportowe¹⁾; dokarmiania stada wolnego żubrów w zimie, porządkowanie pozostałości po niezjedzonym sianie, wywóz nadmiaru odchodów²⁾; wykładanie soli w lizawkach wg potrzeb; bieżące remonty infrastruktury na terenie hodowli wolnej (brogi, paśniki, odłownie, drogi)³⁾; bieżące remonty infrastruktury rezerwatów w tym utrzymanie dróg dojazdowych⁴⁾; bronowanie polan, podsiew traw, nawożenie wapnem magnezowym koszenie, grabienie, belowanie, transport⁵⁾; utwardzanie zagród i stanowisk karmowych⁶⁾; obsługa rezerwatów zamkniętych⁷⁾; obsługa stada wolnego⁸⁾; profilaktyka, obsługa weterynaryjna⁹⁾; usuwanie zagrażających drzew z terenu OHŻ¹⁰⁾; Wykaszanie i odkrzaczanie terenu¹¹⁾; regulacja liczebności¹²⁾; kontynuacja zadań ochronnych przewidzianych w Programie Żubr po uzyskaniu środków i wymaganych uzgodnień płoszenie żubrów wychodzących na tereny rolnicze¹³⁾</p>
2	Prowadzenie inwentaryzacji gatunków fauny i flory na terenie OO Woźna i OO Orłówka	Według potrzeb	Według potrzeb
3	Jelenie i dziki	Regulacja liczebności	Odłów lub eliminacja 12 szt. wraz ze sprzedażą lub przekazaniem do innych hodowli ¹⁴⁾
4	Ptaki i ssaki	prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt	według potrzeb ¹⁵⁾
5	Wilki	Poprawa warunków bytowania	Budowa zagrody kwarantannowej ¹⁶⁾

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
6	Zwierzęta w Rezerwacie Pokazowym	Poprawa warunków bytowania zwierząt i lepsze spełnianie funkcji edukacyjnych	Modernizacja Rezerwatu Pokazowego Zwierząt w połączeniu z ofertą administracji LP w zakresie organizacji ruchu turystycznego
7	przeplątka aurinia (Euphydryas aurinia)	ochrona miejsc bytowania i rozrodu	usunięcie zakrzaczeń oraz ewentualne wykaszanie powierzchni na stanowiskach występowania gatunku

B. Ochrona czynna gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	lilia złotogłów (<i>Lilium martagon</i>)	odkrzaczenie, wykaszanie, usuwanie nadmiaru biomasy	ręczne usunięcie krzewów i paproci pogarszających warunki świetlne stanowiska; zabieg na pow. 0,1 ha w oddz. 159Bj
2	sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>)	odkrzaczenie, usuwanie nadmiaru biomasy, prześwietlenie drzewostanu	ręczne usunięcie krzewów i roślin zielnych pogarszających warunki świetlne stanowisk; punktowe prześwietlenie drzewostanu; oddział 166B
3	storczyki (<i>Orchidaceae</i>) w tym: <i>Epipactis atrorubens</i> , <i>Cephalantera rubra</i> , <i>Dactylorhiza incarnata</i> , <i>Dactylorhiza fuschii</i>	odkrzaczenie, wykaszanie, usuwanie nadmiaru biomasy	ręczne usunięcie krzewów i roślin zielnych pogarszających warunki świetlne stanowisk; zabieg na odcinku 2,0 km na nasypie kolejki wąskotorowej, punktowo w oddziałach: 158AB, 159AB, 160AB, 161AB, 162AB, 163AB, 164AB, 165AB, 166AB
4	kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i> L.)	wykaszanie, usuwanie nadmiaru biomasy	ręczne usunięcie krzewów i roślin zielnych pogarszających warunki świetlne stanowisk; zabieg na odcinku 2,0 km na nasypie kolejki wąskotorowej, punktowo w oddziałach: 229D, 165B

¹⁾ Lokalizacja: 111Ai, 111Aj, 111Al, 193Bh; powierzchnia 7,45 ha.

²⁾ Lokalizacja: 111A, 130AC, 160 A, 162C, 163C, 193B, 194A, 159D, 190B, 221A, 253BD, 282C, 313A, 339BD.

³⁾ Lokalizacja: OO Hwoźna:162, 193, LKP: 211, 251, 334, 390, 391, 419, 422, 446, 448, 697.

⁴⁾ Rez. nr 1 (421A, B), Rez. nr 2 (420B, C), Rez. nr 3 (425C), Rez. nr 4 (425D, 450B), Os. Zwierzyniec (420Cr)

⁵⁾ Zabieg wykonywany na powierzchni 33,38 ha, w lokalizacji: Rez. nr 1 (421Aa, f, m; 421Bf, g, i, l, p, y); Rez. nr 2 (420Bc, h, k, l; 420Cf, g, k); Rez. nr 3 (425Ci, j, k, o, s, t, z, dx); Rez. nr 4 (425Dd, 450Bf)

⁶⁾ Utwardzanie nawierzchni żwirem. Lokalizacje: Rez. nr 1 (421Bp); Rez. nr 2 (420Cb); Rez. nr 3 (425Cn, y).

⁷⁾ Karmienie i pojenie zwierząt, prace porządkowe.

⁸⁾ Dowóz karmy, prace porządkowe, lokalizacje: OO Hwoźna, LKP „Puszcza Białowieska”.

⁹⁾ Leczenie zwierząt, odrobaczanie, odkażanie miejsc dokarmiania, lokalizacje: Rez. nr 1 (421Ai, k; 421Bp, t, w); Rez. nr 2 (420Bk, l; 420Cb, f, g); Rez. nr 3 (425Cg, h, p, r, a, d, f, l, n, t, ax, bx, dx, fx); Rez. nr 4 (450Bb, c, d); OO Hwoźna (130, 160, 162, 193, 194) LKP (211, 251, 334, 390, 391, 419, 422, 446, 448, 697).

¹⁰⁾ Usuwanie drzew martwych i zamierających - ok. 150 m³, prowadzone będzie na terenie zagród hodowlanych w celu zabezpieczenia przebywających tam zwierząt przed zranieniem, zapewnienia bezpieczeństwa pracowników Ośrodka Hodowli Zwierząt oraz zabezpieczenia infrastruktury technicznej,

---

a w szczególności płotów szczelnych. Lokalizacje: Rez. nr 1 (421A, B); Rez. nr 2 (420B, C); Rez. nr 3 (425C); Rez. nr 4 (425D, 450B) + Os. Zwierzyniec (420Cx).

¹¹⁾ Wykaszanie i odkrzaczanie terenu na pow. 1,18 ha: oddział: 420Cx (Os. Zwierzyniec).

¹²⁾ Odłowy i eliminacje; 60 szt.; rezerваты i hodowla wolna.

¹³⁾ Obrzeża Puszczy Białowieskiej

¹⁴⁾ lokalizacja: Rezerwat nr 1 (421A,B), Rezerwat nr 2 (420 B,C), Rezerwat nr 3 (425C), Rezerwat nr 4 (425D, 450B)

¹⁵⁾ Lokalizacja: Rezerwat nr 3 (425C), Rezerwat nr 4 (425D, 450B)

¹⁶⁾ Lokalizacja: Rezerwat nr 3 (425Cax)

OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ I KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	ściśła	oddziały: 135A, 135B, 135Ca-cx, 135Da-j, 136Aa-g,l,n, 160C, 191A, 191B, 191C, 192, 193C, 193D, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260C, 260Db-h, 261A, 261Bb-m, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290A, 290Bb-j, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320A, 320Bb-i, 320C, 320Db-j, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346A, 346Bb-h, 346C, 346Db-k, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375A, 375Bb-n, 398A, 398B, 398C, 398D, 398F, 398Ga-f,j,x,y, 399A, 399B, 399Ca-c, 400A, 400B, 401A, 401B, 402Af-ax	5725,75
2	czynna	oddziały: 104A, 104B, 105, 106, 107, 108, 109A, 109B, 110Ab,c,g,h,m-t, 110B, 111Aa-d,k,m,n, 111B, 111Cb-l, 130, 131, 132, 133, 134, 135Cdx, 135Dk, 136Ah-k,m,o-s, 136Bb-m, 136C, 136Db-k, 158, 159, 160ABD, 161, 162, 163, 164, 165, 166A, 166Bb-o, 166C, 166Db-g, 189, 190, 193AB, 194, 195, 196, 197A, 197Bb-h, 197C, 197Db-h, 221, 228, 229A, 229Bb-l, 229C, 229Db-n, 253, 260A, 260Bb-o, 282, 313, 339B, 339C, 339D, 368A, 368B, 368E, 398Gg-i,k-w,z,ax, 398H, 399Cd,f, 399D, 400C, 400D, 401C, 401D, 401F, 402Aa-d, 403a-c oraz rzeki Braszcza, Łutownia w granicach Parku, Narewka w granicach Parku	4438,20
3	krajobrazowa	oddziały: 110Aa,d,f,i-l, 111Af-j,l, 111Ca, 136Ba, 136Da, 166Ba, 166Da, 197Ba, 197Da, 229Ba, 229Da, 260Ba, 260Da, 261Ba, 290Ba, 320 Ba, 320Da, 346Ba, 346Da, 375Ba, 398, 403d,f, 420B, 420C, 421A, 421B, 425C, 425D, 450B oraz działki nr 726, 732, 742 obręb ewidencyjny Budy	353,32
	razem		10517,27

¹⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone małą literą podano zgodnie z mapą ewidencyjną Białowieskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

Podział na obwody ochronne oraz obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej podano zgodnie z mapami przeglądowymi drzewostanów, sporządzonymi przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

**MIEJSCA UDOSTĘPNIANE W CELACH NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH,
TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH ORAZ AMATORSKIEGO POŁOWU RYB,
SPOSOBY ICH UDOSTĘPNIANIA ORAZ MAKSYMALNA LICZBA OSÓB MOGĄCYCH
PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH**

A. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Miejsce udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
obszar całego Parku	za zgodą dyrektora Parku i opinią Rady Naukowej	liczba osób wynika z przedstawionej metodyki wykonywania badań oraz kontynuacji badań wieloletnich

B. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	obszar całego Parku	po uzyskaniu zgody dyrektora Parku	do 20 osób w obszarze ochrony ścisłej, na pozostałym obszarze Parku do 25 osób, na jedną osobę prowadzącą zajęcia
2	Muzeum Przyrodniczo - - Leśne	grupowo, po wykupieniu biletu, pod opieką przewodnika lub indywidualnie	grupy do 25 osób, w odstępie zwiedzania, około. 15 minut, osoby indywidualne bez przewodnika
3	Ośrodek Edukacji Przyrodniczej	zajęcia edukacyjne, warsztaty, wykłady, prezentacje, wystawy	grupy szkolne - 50 osób, grupy specjalistyczne - około. 30 osób
4	Rezerwat Pokazowy Żubrów, oddział: 425C	po alejkach spacerowych, po wykupieniu biletu, zgodnie z regulaminem udostępnienia	grupy do 50 osób na jednego prowadzącego zajęcia
5	Uroczysko Głuszec, oddz. 135Cdx	zwiedzanie ekspozycji elementów kolejki leśnej	indywidualnie bez ograniczeń, grupowo pod opieką przewodnika
6	ścieżka edukacyjna Obrębu Hwożna, oddz. 194Cfg	edukacja w zakresie zbiorowisk roślinnych i siedlisk	indywidualnie bez ograniczeń, grupowo pod opieką przewodnika

C. Miejsca udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Rezerwat Pokazowy Żubrow, oddział: 425C	po alejkach spacerowych, po wykupieniu biletu, zgodnie z regulaminem udostępnienia	bez limitu
2	Park Pałacowy, oddział: 398	po alejkach spacerowych	bez limitu
3	obszar ochrony ścisłej oddziały: 284D, 285A, 285C, 314AC, 340AD, 341, 369 AD, 370, 398ABC, 399 ABC, 255 BD, 224 BD, 285 AB, 286 ABD, 316 BD, 342BD, 371BD, 400 AB,	w oddziałach: 398BC i 399 AC tylko z licencjonowanym przewodnikiem turystycznym, w pozostałych oddziałach dodatkowo za zgodą dyrektora Parku	grupy z przewodnikiem do 20 osób
4	Obręb Ochronny Hwożna, oddziały: 105B, 105D, 110A, 111ABC, 130B, 130C, 130D, 134B, 134D, 136A, 136C, 158B, 159ABD, 160A, 160B, 160C, 161A, 161B, 161D, 164B, 164C, 164D, 165A, 165B, 166A, 190B, 190C, 190D, 192A, 192B, 193C, 193D, 194C, 195B, 195D, 221A, 221B, 222A, 226A, 226B, 227A, 227B	po oznakowanych szlakach turystycznych i rowerowych oraz ścieżkach edukacyjnych wieża widokowa	do 500 osób, grupy zorganizowane pod opieką przewodnika
5	Uroczysko Głuszec, oddz. 135Cdx	zwiedzanie ekspozycji elementów kolejki leśnej	do 200 osób, grupy zorganizowane pod opieką przewodnika
6	obiekty turystyczne: „Filipówka” oddział 368Al, „Zamosze” oddział 110Ak	miejsce odpoczynku	grupowo, po uzgodnieniu z nadleśniczym Obrębu

D. Miejsca udostępniane w celach rekreacyjnych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	alejki spacerowe	po alejkach spacerowych	bez ograniczeń

	w Parku Pałacowym w oddziale 398		
2	obiekty turystyczne „Filipówka”, Zamosze	w obrębie obiektu	grupowo po uzgodnieniu z nadleśniczym
3	Dom Myśliwski Pokoje gościnne CEM	istniejące pokoje gościnne istniejące pokoje gościnne	32 osoby (jednorazowo) 107 osób (jednorazowo)
4	OO Hwoźna, z wyjątkiem obszarów objętych ochroną ścisłą	ręczny zbiór płodów runa leśnego	bez ograniczeń

E. Miejsca udostępniane dla amatorskiego połowu ryb

Miejsce udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Stawy w Parku Pałacowym w oddz. 398I	połów z brzegu	po wykupieniu zezwolenia w BPN

¹⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone małą literą podano zgodnie z mapą ewidencyjną Białowieskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

Podział na obwody ochronne oraz obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej podano zgodnie z mapami przeglądowymi drzewostanów, sporządzonymi przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, skala 1:10000, według stanu na dzień 01.01.2001 r.

UZASADNIENIE

Zarządzenie Ministra Środowiska w sprawie zadań ochronnych jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 1 i ust. 2, pkt I ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 i Nr 157, poz. 1241). Zgodnie z tym przepisem dla parków narodowych, dla których nie sporządzono planów ochrony, minister właściwy do spraw środowiska ustanawia w drodze zarządzenia zadania ochronne.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zakres zadań ochronnych zostały opracowane w formie tabelarycznych zestawień. W zestawieniach określono zagrożenia oraz sposoby i zakres prowadzenia zabiegów w ramach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej z podaniem lokalizacji, ich rozmiaru (metry, hektary, kilogramy, itp.) oraz określeniem ekosystemów, w których mają być wykonane.

W związku z występującymi zagrożeniami przyrody parku narodowego zabiegi wykonywane w ramach ochrony czynnej i krajobrazowej dostosowane zostały do wymogu utrzymania ekosystemów.

Wśród zabiegów bezpośrednio ingerujących w ekosystemy leśne zaprojektowano:

1. Monitorowanie rozwoju kornika drukarza poprzez wykładanie pułapek feromonowych. Celem zabiegu będzie prowadzenie monitoringu populacji kornika drukarza i gatunków im towarzyszących (kornik zroszłębny, czterooczek świerkowiec, drukarczyk, rytownik pospolity). Monitoring będzie polegać na odławianiu owadów w pułapki feromonowi, w celu obserwacji dynamiki populacji pozwalając na określenie stanów ilościowych. Będzie też prowadzone rejestrowanie drzew opianowanych przez kornika, bez ich wycinania.
4. Usuwanie gatunków obcych – klon jesionolistny, dąb czerwony. Zabieg będzie polegał na usunięciu, przy pomocy piły ręcznej lub mechanicznej, egzemplarzy klonu jesionolistnego i dębu czerwonego, gatunków obcych florze drzewiastej Puszczy Białowieskiej. Wykonywany będzie na terenie Obwodu Ochronnego Hwoźna, głównie w dolinie rzeki Narewki. W ostatnich latach obserwowana jest ekspansja tych gatunków wzdłuż cieku wodnego w wyniku rozprzestrzeniania się nasion przez wodę co może spowodować w przyszłości ich zawleczenie do obszaru dawnego Rezerwatu Ścisłego. Zabieg będzie wykonywany od sierpnia do października, po dokonaniu poprzedniej szczegółowej inwentaryzacji stanowisk.

Wśród zabiegów bezpośrednio ingerujących w ekosystemy nieleśne zaprojektowano jednokrotne wykaszanie łąk i innych powierzchni nieleśnych z częściowym usunięciem biomasy. Zabieg będzie polegał na mechanicznym wykoszeniu fragmentów łąk i innych terenów nieleśnych (dawne składnice przykolejkowe). Głównym celem będzie przeciwdziałanie zanikowi zbiorowisk nieleśnych (aktualnie około 5% powierzchni Parku), na skutek sukcesji wtórnej oraz ubożenia składu gatunkowego. Są też one miejscem występowania wielu cennych i rzadkich gatunków roślin a także miejscem żerowania gatunków zwierząt związanych z terenami otwartymi (min. orlik krzykliwy). Zabieg będzie wykonywany od czerwca do września, z częściowym usunięciem biomasy (zbiór siana).

Dla wybranych gatunków roślin i zwierząt określono rodzaj zadań ochronnych oraz sposób prowadzenia zabiegów w ramach ochrony czynnej i krajobrazowej.

Wśród zabiegów bezpośrednio ingerujących w ekosystemy a związanych z ochroną gatunków roślin i zwierząt, zaprojektowano:

1. Ochronę miejsca bytowania i rozrodu motyla Przeplatka aurinia (*Euphydryas aurinia*). Przeplatka aurinia jest rzadkim gatunkiem motyla z listy NATURA 2000, mającym swoje stanowisko na terenie Parku. Zabieg będzie polegał na odkrzaczeniu, ewentualnie częściowym wykoszeniu, stanowiska występowania motyla. Zarastanie stanowisk krzewami i wysoką trawą powoduje zanikanie gatunku żywicielskiego *Succisa pratensis* (czarcikęs łąkowy). Odkrzaczanie stanowiska będzie wykonywane w miesiącach zimowych, przy występującej pokrywie śnieżnej, minimalizującej uszkodzenia kokonów zimowych.
2. Odkrzaczanie, wykaszanie, usuwanie nadmiaru biomasy, częściowe prześwietlenie drzewostanu w miejscu występowania takich gatunków roślin jak: lilia złotogłów (*Lilium martagon*), sasanka otwarta (*Pulsatilla patens*), storczyki (*Orchidaceae*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica* L.). Zabiegi będą polegać na ręcznym usunięciu krzewów i roślin zielnych pogarszających warunki wzrostu na stanowiskach występowania wymienionych gatunków. W przypadku niezwykle rzadkiej sasanki (jedyne stanowisko w BPN) wykonane zostanie prześwietlenie drzewostanu. Zabieg poprawi warunki świetlne stanowisk i będzie przeciwdziałać konkurencji roślin prowadzącej do zaniku gatunków. Zabiegi będą wykonywane od czerwca do października.

Wprowadzony podział obszaru parku narodowego na rodzaje ochrony oraz sposoby udostępniania obszaru parku dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i amatorskiego połowu ryb opracowano w formie tabelarycznej. Określono również maksymalną liczbę osób mogących przebywać jednocześnie w danym obszarze parku narodowego, udostępnionego dla realizacji wskazanego celu.

Realizacja zadań ochronnych określonych w załącznikach do rozporządzenia może być dostosowana do konieczności usuwania negatywnych skutków zjawisk żywiołowych w parku narodowym.

Wykonanie zadań ochronnych przyczyni się nie tylko do zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych, odtworzenia zniekształconych i zanikających elementów rodzimej przyrody, ale również do utrzymania w należytym stanie infrastruktury, jaką dysponuje park.

Poszczególne zadania ochronne realizowane będą w formie usług wykonywanych przez miejscową ludność, co przyczyni się do ograniczenia lokalnego bezrobocia.

Wejście w życie zarządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Państwa oraz nie będzie miało bezpośredniego wpływu na budżety lokalnych samorządów. W sposób pośredni będzie miało natomiast wpływ na promocję gmin, na obszarze których park narodowy został utworzony, powodując zwiększenie ruchu turystycznego, a tym samym dodatkowe dochody ze świadczonych usług turystycznych.

Zapisy w projekcie zarządzenia nie mają wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, jak również na sytuację i rozwój regionalny.

Zagadnienia regulowane przedmiotowym zarządzeniem nie mają odzwierciedlenia w prawodawstwie Unii Europejskiej, a więc zarządzenie to nie podlega ocenie, co do jego zgodności z prawem UE.